

בוצע בסיוע
אגף נפגעי פעולות איבה
הביטוח הלאומי

יששכר בר זלטוביץקי

1881~ – 2.11.1921

~תרמ"א – א' חשוון תרפ"ב

נחקר בידי: מתנדבי לתת פנים לנופלים

"כִּי מֵדִי דְבָרִי בּוֹ זָכָר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

על אודות

ארגון המתנדבים 'לתת פנים לנופלים', עוסק בהנצחה של חללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות איבה, אשר נפלו, נרצחו ומצאו את מותם, טרם קום המדינה ובמלחמת השחרור.

מתנדבי הארגון עוסקים בקידום תכניות ופעולות הנצחה שונות. עיקר תשומת הלב מופנית להשלמת פרטי חייהם של 'חללים עלומים', אשר מצבותיהם חסרות מידע וקורותיהם ותמונותיהם, באתר 'יזכור' של משרד הביטחון ובאתר 'לעד' של הביטוח הלאומי, חסרים. רוב אלו הנחשבים ל'חללים עלומים', הינם ילידי אירופה, חלקם נצר אחרון למשפחתם, שרידי וניצולי שואה או מי שהגיעו בגפם מארצות ערב. לחלקם אין קבר או מצבה לפקוד וסיפור חייהם, הוא היחיד שמנציח זכרם.

לצורך השלמת סיפור חייהם החסר, נוברים החוקרים, בארכיונים בארץ ובחו"ל, מנסים לאתר בני משפחה, מכרים וחברים ולדלות כל קצה חוט ומידע שיכול להוביל להשלמת סיפור חייהם החסר ובעיקר תמונת פניהם.

מסמך זה, הינו סך המסמכים והעדויות, שנמצאו אודות החלל, אשר איפשרו למעשה, השלמת קורותיו וסיפור חייו שהיה חסר.

"כִּי מֵדִי דְבָרִי בּוֹ זֵכֶר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יששכר דב זלטוביצקי ז"ל

בן משה

נולד בתרמ"א, 1881

התגורר בירושלים

נהרג בפעולת איבה

בא' בחשוון תרפ"ב, 2/11/1921

בתקופת המאורעות

מקום אירוע: ירושלים

הובא למנוחת עולמים בירושלים - הר הזיתים

יששכר דב מונצח באנדרטה בהר הרצל בלוח מס' 3

קורות חיים

בן משה. נולד בשנת 1881.

היה שמש בישיבת "תורת חיים" בירושלים והתגורר בישיבה.

ביום א' בחשוון תרפ"ב (2.11.1921), יום הפרעות בירושלים לרגל יום הצהרת בלפור, נזרקה פצצה לחצר הישיבה. יששכר-דב נפצע קשה, נגרר החוצה לסמטה, ושם נדקר למוות.

הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין שעל הר הזיתים, ירושלים.

שמו מוזכר בספר כופר הישוק.

יששכר בר זלטוביצקי

דף חלל

מקור: אתר לזכר האזרחים חללי פעולות האיבה, המוסד לביטוח לאומי

בדף חסרים הפרטים הבאים:

תמונתו, שם אמו, מקום לידתו, סיפור חייו.

"כִּי מֵדִי דְבָרִי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יששכר בר זלטוביצקי

משפחתו ועסקיו

מקור: עתונות יהודית היסטורית

מודיע אני לכל הסוחרים מפולניה
ומאוקראינה שהפסדתי הרבה דמים ועדין
הסחורה לא קבלתי לא מהקרובים ולא מן
הרחוקים. אם ימחלו לכם בידי אדם בירי
שמים לא ינקו, וגם להסחורה שלכם עכשיו
אינני צריך, לכן אבקש מכל הרוונים אשר
אתי בברית לבנות הנהרסות ויהיה שלום.
בירושלם, כבוד,
3360
יששכר בר זלטוביצקי

דאר היום, 5.5.1921

אחי יקרי
הנני מודיעך כי היאצ"ט של אמנו
שפרה ב"ר אשר אנשיל בערקיןבליט
אשת ר' משה זלטאוויצקי יהיה
ביום י"ד אדר"א, והנני מכקשך
להתראות אתי במאה שערים בביה"כ
חב"ד, או בישיבת תורת חיים.
יששכר בר זלטאוויצקי
2271

דאר היום, 22.2.1921

ממודעות עתונות שפרסם ב-1921 ניתן
ללמוד אודות משפחתו ועיסוקיו:

בפנייה מעל דפי העתון אל אחיו מציין
זלטוביצקי את שמות הוריו משה
זלטאוויצקי ושפרה בת אשר אנשיל
בערקיןבליט, כמו גם את השתייכותו
לישיבת תורת חיים ולבית הכנסת חב"ד
במאה שערים.

במודעה מאוחרת יותר בנושאי פרנסתו
ניתן ללמוד על קשרי המסחר שניהל עם
קהילות בפולין ובאוקראינה.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יששכר בר זלטוביצקי

רשימת פליטים יהודים באלכסנדריה

מקור: הארכיון הציוני המרכזי (A192/1074)

COPY

List of some Jewish Palestine Refugees in Alexandria.

Aharon Friedman	Chaim Jacob Ladsman
✓ Jacob Toper	✓ Salmen Silberman
David Aharonovitz	Abraham Hochstein
Duber Naf	Shmuel Mendel Nachusohn
Aharon Cohen	✓ Abraham Gradsinsky
Moshe Eisenstein	David Riklin
Shraga Feiwei Lipkan	✓ Mordechia Godstein
✓ Shlomo Asulai	Chaim Meir Yadler
✓ Zwi Mirzki	Mordchai Abadi
✓ Moshe Buchspan	Jacob Livendah
Benzion Ben-Naum	Jehuda Azulai Hamgid
Salmen Peshin	✓ Aaron Ungar
Ischak Enipolsky	Isachar Dob Slatawitzki
Eliezer Kushazki	Ahron Jzchak satlanski
Jehuda Shein Azulai	Seew Bednawitz.
Chayim Lavy	
Izchak Hochstein	
David Mondshein	
Akiba Kaplanski	
Nissim Nazari	
Jehuda Jadler	
✓ Joseph Bohrier	
Israel Jacob Gutkin	

שמו של יששכר דב זלאטאוויצקי בין גולי ארץ
ישראל ששהו באלכסנדריה.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יששכר בר זלטוביצקי

רשימת פליטים ששבו מאלכסנדריה

מקור: העמותה למחקר גנאלוגי בישראל IGRA

Second list of Jewish refugees leaving Alexandria for Palestine
on Monday 11th May 1919 at 8.30 a.m.
Letter from G. I. "I", G.H. 4., No 1.21356/G of 4.5.19

סלפריק

No.	Name	Age	Sex	Nation-ality	Place of Birth	Occupat ⁿ	Destinat ⁿ	Remarks
1	Friedman Ahren (Jara) (Wife) Mordehai (Son) Jacob (do)	35 33 8 1		Palest.	Br. Litovsk	Ritual Writer	Jerusalem	
2	Ben-haun Pension Esther (Wife) Joseph (Son) Naphael (do)	49 38 19 14		French	Jerusalem	do	do	
3	Peshin Jolmon Lea (Wife) Samuel (Son) Naphael (do) Pasha (Daught) Rachel (do)	31 31 9 7 5 1		Palest.	Haslavitz	do	do	
4	Laderman Haim Jacob Sivia (Wife) Miriam (Daught) Hana (do) Abraham (Son)	30 30 9 6 1		Palest.	Medletz	do	do	
5	Hochstein Abraham Blava (Wife) Mirka (Daught) Peivel (Son)	47 40 13 8		Spanieh	Jerusalem	do	do	
6	toyitzki Isahar Dob	52	1	Palest.	Liady	do	do	
7	aslansky Aron Ishak Iara (Wife) Rivka (Daught)	33 30 12		Palest.	Vilna	do	do	

6. toyitzki Isahar Dob 52 1 Palest. Liady do do

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

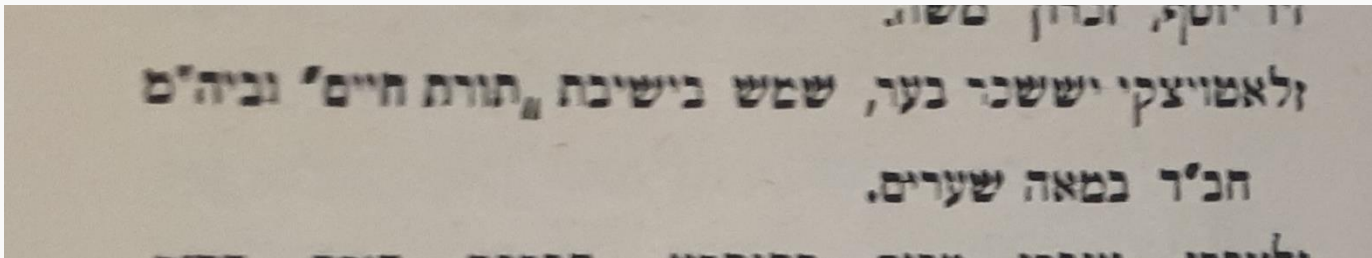

יששכר בר זלטוביצקי

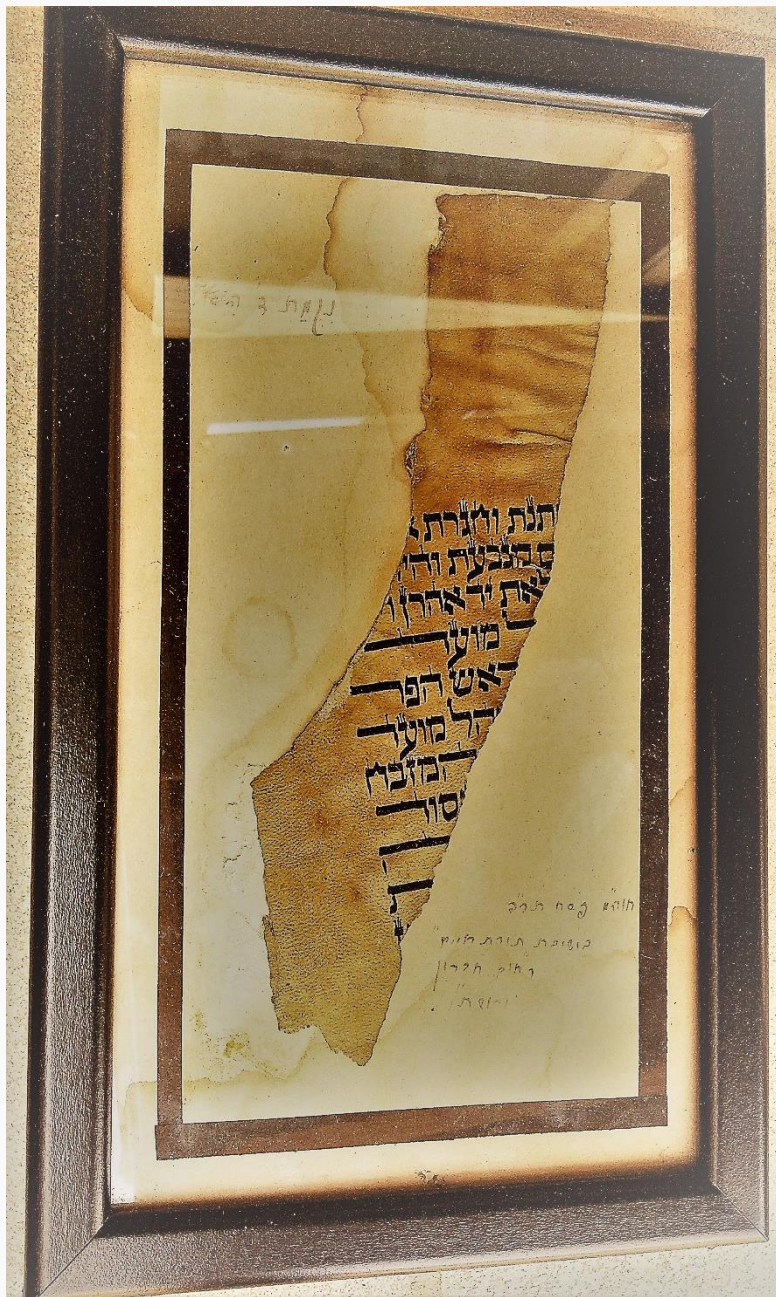
רישום תושב ירושלים, 1921

מקור: "כל ירושלים לשנת 1921"

בספר האדרסאות של ירושלים לשנת 1921, שמו של יששכר בער זלאטוויצקי מופיע כשמש ישיבת "תורת חיים" ובית המדרש חב"ד במאה שערים.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יששכר בר זלטוביצקי

ישיבת "תורת חיים"

ישיבת "תורת חיים" הוקמה על ידי הרבנים האחים יצחק וינוגרד ויוסף-אליהו וינוגרד, בשנת תרמ"ו (1886). משנת תרע"ח (1918) עמד בראש הישיבה הרב זרח אפשטיין. בין תלמידיה נמנו, הרב צבי פרנק הרב צבי יהודה הכהן קוק והרב אריה לוין.

בשנת תרנ"ד הועברה הישיבה למשכן קבע ברחוב הגיא, אז גם החלה להתפתח וקבעה את מעמדה כישיבה הגדולה בירושלים.

הישיבה עמדה במוקד שני גלי המאורעות בעיר:

בפרעות פסח תר"פ (1920) נערכה במבנה הישיבה ביזה ולאחר מכן הועלה המבנה באש ובסמוך לו נרצחו שישה יהודים. לאורך החודשים הבאים, הישיבה פעלה ממשכן חלופי מחוץ לעיר העתיקה, תוך כדי מאמצים לשיקום המבנה המקורי וחזרתם אליו.

בפרעות חשוון תרפ"ב (נובמבר 1921), הותקפה חצר הישיבה ובפרעות נפצעו מספר מתלמידי הישיבה, נוסף על רציחתו של זלטוביצקי.

יריעת ספר תורה מישיבת "תורת חיים" שחולל על ידי הפורעים במאורעות פסח תר"פ (אפריל 1920).

תמונת היריעה באדיבות מיכאל וינוגרד, מעזבונו של אביו ר' ישעיהו ז"ל, נין לרב יוסף אליהו וינוגרד זצ"ל מראשי ישיבת "תורת חיים"

"כִּי מֵדִי דְבָרִי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יששכר בר זלטוביצקי

מאורעות 1921 בירושלים

מקור: הארכיון הציוני המרכזי

ביום א' בחשוון תרפ"ב (2.11.1921), יום השנה הרביעי להצהרת בלפור, החלו ערבים לפרוע בעיר העתיקה ולתקוף עוברי אורח, מוסדות ובתי עסק יהודים. תושבים יהודים רבים הוכו, נדקרו ונפצעו. המון ערבי שפשט על הרובע היהודי בעיר העתיקה לקח חלק במעשי ביזה ובחילופי יריות. מאורעות היום גבו ארבעה חללים ופצוע נוסף נפטר כעבור מספר ימים.

פרעות בסמוך לשער יפו

ישיבת "תורת חיים" בחורבנה

"כִּי מֵדִי דְבָרִי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יששכר בר זלטוביצקי

נסיבות מותו

לחוך חצר סמוכה לסקום המקדש פרץ המון פורעים ורצחו את נפש דוד קהן ופצעו כמה אנשים בדקירות סבין. אל תוך החצר הישיבה. תורת חיים זרקו הפורעים שלש פצצות, שמהן רק אחת הניקה במעט. הקהל שנמצא בפנים פנה לעזרת תחנת המשטרה הקרובה אך משם ענו שיוריעו למשטרה המרכזית. הוכרחו להלביש שתי ילדות בלבוש ערבי שהלכו להודיעו למושל. אז באו שוטרים ערביים להוציא את האנשים מהחצר, אך אלה לא רצו ללכת בלילות שוטרים ערביים עד שבאו שוטרים יהודים שהוציאום והגנו עליהם בדרך מהמחנה החסון. ואנכי כשבאו השוטרים העבריים לנוקמה נאסרו על כך.

השמש של הישיבה היה פצוע פצע קל והכניסו אותו לבית קנס ערבי וכשהוציאוהו משם נמצא דקור בסכינים ואחרי שעה קלה יצאה נשמתו.

הפועל הצעיר, 11.11.1921

ר' יששכר בר זלטוביצקי שמש בישיבה, תורת-חיים. כגן ארבעים. הפורעים זרקו פצצה לחצר הישיבה שממנה נפצעו אחרים, והוא נסחב לחצר ערבי ושם נדקר בסכין.

ספר זכרון לחובבים ראשונים / פ. גראייבסקי

בבואם אל תחנת המשטרה התגפל עליהם החסון הערבי ובקושי גדול פורו אותם השוטרים אחרי שירו באויר לשם איום. השמש של הישיבה ר' יששכר בר יצא מן החצר בעת המהומה, הערבים סחבוהו אל אחד החצרות ודקרוהו בסכין.

התור, גליון ד'

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנו עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יששכר בר זלטוביצקי

נסיבות מותו

שמות ההרוגים

במאורעות ב' נובמבר בירושלים

אברהם מכנר מפשמישל. מכוני אצל ה' אמדורסקי, כבן
19 שנה. נדקר בכבין עגול בלבו ובכנר, ברחוב הבטוח, מת
ע"י שער בה"ח.

יששכר בר זלטוביצקי, שמש. בשיבת תורת-חיים, כבן
39 שנה. זרקו פצצה בחצר הישיבה ואותו סחבו וידקרוהו
בכבין.

דוד כהן (דדע), יהודי מערבי כבן 45 שנה. נכנסו לביתו
ויהרגוהו, ואח"כ נכנסו ופצעו את אשתו ואת בנו מאיר.
השוכב עכשיו בבית"ח הדסה פצוע קשה מאד.
אריה מפרפריינד, כבן 28, נדקר בקבין ברחוב הבטוח.

דאר היום, 4.11.1921

"השמש של תורת חיים נפצע לכתחלה לא באפן קשה.
הוא הוכנס אח"כ לחצרו של רש"ד, הקואס האוסטרי
וכאשר הוציאוהו אח"כ שני שוטרים ערבים הביאו אל
הקישלה היה כבר פצוע קשה מאד, והדבר לא היה בפיו.
אח"כ נפחה נשמתו."

קונטרס צט

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

בארץ ישראל.

המאורעות בשני לנובמבר.

כידוע, הכריזו הערבים במצרים, ארץ ישראל וסוריה את יום השני לנובמבר, יום הצהרת באלפור, ליום אָבֵל לערבים, ושמחות עבורו בארץ, כי ליום הזה מתכוננים הערבים באר"י להפגנות ומחומות, המושלים ביפו וח'יפה קראו אליהם את ראשי הערבים בעריהם והזהירו אותם, לבל יערכו באותו היום כל מפגשציות ולא יבטלו מעבודתם ומסחרם, ובאמת עבר היום בכל הארץ בשקט גמור, יוצאת מן הכלל היתה דוקא עיר הבירה, מקום מושבו של הנציב העליון, ירושלים, בה ערכו המוני הערבים הפגנות, ורקו אנשים בכתי-החידים, התנפלו על יהודים עובדים בסמטות בסנינים ומקלות, וגם ורקו פצצות, וסוף דבר – היו חמשה הרוגים וכשלישים פצועים, ההרוגים הם: אברהם מסגר מפשמישל, מכונן, בן י"ט שנה; ישכר דוב זלטוביצקי, שמש ביישובת "תורת-חיים", ששם ורקו פצצה, בן ל"ט שנה; דוד פתן, יהודי מערבי, הרגוהו בביתו, בן מ"ה שנה; אריה טפרפריינד מירושלים, בן כ"ה שנה. בין הפצועים קשה נמצא גם הרב זלמן רובין, כבן ששים, אחד מנכבדי ירושלים, סגן ראש ועד העיר וממנה כולל ווילנה, כל המחומות האלה היו בעיר העתיקה וגמשכו כשש שעות.

המזרחי, 24.11.1921

יששכר בר זלטוביצקי

רשימות ההרוגים בעתונות

מקור: עתונות יהודית היסטורית

(3) ר' ישכר בער זלטאווויצקי, 38 יאחר אלט, א שמש אין ישיבת תורת חיים, זעהר אן עהרליכער טאן. ווען מען האט געווארפען באמבעס אין דער ישיבה איז ער ארויסגעלאפען שרייען הילפע, האבען די אראבער איהם געשטאכען. ער איז אדיינגעלאפען ביי איין אראבער אין הויף, דארט זיינען די ווילדע אראבער איהם נאכגעלאפען, און ארויסגעטראגען האט מען שוין איהם א האלב טויטען. אין עטליכע שעה ארום איז ער געשטארבן בען.

יידישעס טאגעבלאט, 29.11.1921

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יששכר בר זלטוביצקי

עדותו של הרב זרח אפשטיין

מקור: הארכיון הציוני המרכזי

הר"ר זרח אפשטיין: יום ג' נובמבר:

(א) היינו בישיבת חורח חיים, ברחוב חברון, בשעה 9 בבקר, ביום רביעי, וראינו מהחלונות תהלוכה קטנה של 30-40 איש, וגם היו מלווים אותה שוטרים ערבים. כאשר התנפלו המפגינים על השמש שלנו, יששכר בר, השוטרים לא הגינו עליו. השמש נכנס לחצר של ערבי, רש"ד הקוס, והערבים רדפו אחריו ומה שנעשה בפנים לא ראינו. זהו השמש שמת.

(ב) בשעה עשר וחצי בערך שמענו מחוץ הבתים שחחת הישיבה שערבים אתרים רצו וצעקו מן הדא אלטרף" (מצד זה ומצד זה) ודפקו על הדלת של הערבי השכן, ודרשו שיפתח מהר. אחיכף ברגע זה זרקו שלט מצוות לחוץ חצרנו. מצצה אחת התמוצצה לרסיסים, השנייה נשארה חצי שלמה והטלית נשארה שלמה ולא התמוצצה, ואנחנו היינו כגורים בתוך החצר ולא הייתה לנו שום עזרה. צעקנו בקולי קולות ללא הועיל. פעם אחת חלף השומר הקבוע הערבי שלנו אל תחנת המטטרה ומסר לחם את העניין. החם ענו שיוזיעו למרכז. לא מצאנו דרך אחרת לבקשת עזרה שלא ע"י זה שהלבענו שהי ילדות בלבוש ערביות ושלחנו אותן לסטורם המושל. אז נשלח צבא לעזרה, לזמן קצר והאופיצר טנקס בא לחוץ החצר שלנו ומסרנו לו את כל מה שהיה. הוא הבטיח לנו שיחזור עוד הפעם להוציא אותנו מן החצר. הוא בא בשעה שלש וחצי והוציא את כל המטפחות שהיו בחצר בלויית שמירת של שוטרים יהודים וערבים, כאשר באנו כמון לתחנת המטטרה של שער שכס. במקום טעמו ערבים למאות, התנפלו עלינו ועל השוטרים באבנים ומקלות וגם ביריזות, עד שהשוטרים היו מוכרחים לירות באויר לטפ איזם. אבל גם זה לא הועיל עד שבקושי גדול נכנסו לתחנת המטטרה וגם משם לא יכלנו לצאת עד שהביאו לנו אוטובוס של חרסה.

- - - - -

"היינו בישיבת תורת חיים, ברחוב חברון, בשעה 9 בבקר, ביום רביעי, וראינו מהחלונות תהלוכה קטנה של 30-40 איש. וגם היו מלווים אותה שוטרים ערבים. כאשר התנפלו המפגינים על השמש שלנו, יששכר בר השוטרים לא הגינו עליו. השמש נכנס לחצר של ערבי רש"ד הקוס, והערבים רדפו אחריו ומה שנעשה בפנים לא ראינו. זהו השמש שמת."

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יששכר בר זלטוביצקי

הלוויתו

מקור: עתונות יהודית היסטורית – דאר היום, 6.11.1921

"מאז הבקר התחיל קהל היהודים להתאסף סביב ביה"ח רוצ'ילד, כדי לחלק לקדושים את כבודם האחרון [...]"

[...] חברי החברת קדישא הוציאו את גופות הקדושים מתוך ביה"ח החוצה אחד אחד. בראשונה שני הכהנים, הצעיר מסנר וה' דוד כהן דרעי, השלישי לוי הצעיר אריה טפרפריינד, והרביעי ה' יששכר בר זלטוביצקי [...]"

[...] משערים את קהל המשתתפים ב"הלוויה" לשמונת אלפים איש בערך."

הלווית הקדושים בירושלם

ביום חשישי בצירים חובלו הקדושים, הללי המאורעות של ב' נובמבר, למקום מנוחתם על הרהיטים.

מאז הבקר התחיל קהל היהודים להתאסף סביב ביה"ח רוצ'ילד, כדי לחלק לקדושים את כבודם האחרון. הבו עד בא הצבא. בשעה אחת בדיוק באו פלוגות צבא אחרות שעמדו במרחקים שונים שדרגם היה צריכה לעבור ההלוויה. מלבד הצבא היו גם שוטרים עברים וזאת פקדת שני קציני המשטרה היהודים היה כהן וחלוי. גם אילו עשרות סרדנים למבין היהודים העמדו להשגיח על הסדרים.

חברי החברת קדישא הוציאו את גופות הקדושים מתוך ביה"ח החוצה אחד אחד. בראשונה שני הכהנים, הצעיר מסנר וה' דוד כהן דרעי, השלישי לוי הצעיר אריה טפרפריינד, והרביעי ה' יששכר בר זלטוביצקי.

הסרדנים עמדו בשורה ענלה להחזיק את הקהל העצום שלא יתפרע. ועל ידם השוטרים וקציניהם.

נשיא הרבנות הראשית לא"י, הר"ח ג' ר"י מאיר, עלה על כסא ונשא הספר: "שבנו כי ברור השכלה זה בא הקץ לצרות ישראל, וחנה אנו שומעים פרעות ביהודים בכל המסומות. והיום גם בארץ ישראל, ארצנו ונחלת אבותינו, תחת חסותה של אנגליה האדירה היו כבר פרעות ביהודים פעמים אחדות.

אחריו עלה נשיא הרבנות הראשית לא"י, הר"ח ג' רא"י חתן קוק: חו"ל אמרו: "כל המוריד דמעות על אדם כשה' הקב"ה סופרן ומניחן בכות נגזר". אם יש בעולם אדם כשה' חרי אלה הפרבנות הקדושים המוטלים לעינינו הם בודאי בכלל "אדם כשר". אבל שתי סבות הן שלא נותנות לבבות על מתינו אלה. ראשית, הצרה היא כ"כ גדולה. האסון הוא כ"כ גורא עד שהלב מתאבן וא"א להוריד דמעה ושניה, אין בוכים על מיתת גבורים. הם מפר שים את האומה ומחזקים את רוחה.

אחרי דברי הספר, עמד אבי הצעיר הרב אריה טפרפריינד, ובכה בקול בפסוקים שונים. אח"כ התחילה ההלוויה ללכת. ההלוויה ירדה ועברה את הבנין האישלן, ובהגיעה עד אחרי ביה"ח העינים של הר"י מיכא עזרה פלוגות צבא וחסמה את הדרך, ורק אילו מאות עברו עם המטות והלכו אל ביה"ח הקברות.

הקהל הגדול התפזר בשעה בלו מדוכא. הלבבות היו כל-כך מאובנים עד שקשה היה להוציא דמעות.

משערים את קהל המשתתפים ב"הלוויה" לשמונת אלפים איש בערך. קהל גדול מאוד עמד על המעקות, הנוצרות ועל הגדרים שבצווי הרבים.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנו עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

משפט רוצחי יששכר בר, שמש "תורת חיים". ביום ב' נובמבר

יששכר בר זלטוביצקי

עדות הרב אפשטיין בבית המשפט

מקור: עתונות יהודית היסטורית – דאר היום, 8.12.1921

עדות הרב זרח אפשטיין, מנהל הישיבה:

הת"כ: באיזו שעה קרה הדבר?

העד: בשעה תשע וחצי ראיתיו מהחלון.

הת"כ: מאיזה צד בא?

העד: משער שכם.

הת"כ: האם באותה שעה היה כבר ההמון לפני הישיבה?

העד: הן.

הת"כ: איזה המון?

העד: ערבים.

הת"כ: כמה היו בערך?

העד: מארבעים עד חמשים איש.

[...]

הת"כ: כמה זמן היו שם בטרם בא יששכר בר?

העד: הם הלכו פעמים אחדות לארך הרחוב, מ"חמם אל עין" ופניהם מועדות לשער שכם.

הת"כ: מה קרה ליששכר?

העד: הכוהו?

הת"כ: האם איש אחד הכהו או רבים?

העד: לא יכלתי לראות. ראיתי רק את האלות נחתות על ראשו.

[...] הוא נסה לברוח, אבל אח"כ השיגוהו.

הת"כ: מה היה אח"כ?

העד: הוא נכנס לחצר אחת, השייכת לקואס רשיד.

הת"כ: היכן הוא הבית הזה?

העד: מולל ההוספיץ האוסטרי.

הת"כ: והיכן המקום שבו התנפלו עליו בפעם הראשונה?

העד: קרוב לחצר רשיד, 5-6 מטרים.

הת"כ: בשעה שהתנפלו עליו, בפעם הראשונה, ההיה על המדרגות של ההוספיץ האוסטרי?

העד: ברחוב שע"י המדרגות [...] בהכנס יששכר לחצר ראיתי שני שוטרים, משני צדי השער של אותה חצר.

המשפט בקשר עם רציחת ישכר בר השמש שר ישיבת תורת חיים

יששכר בר זלטוביצקי

עדויות בבית המשפט

מקור: עתונות יהודית היסטורית – הארץ, 8-9.12.1921

עדות ד"ר אברהם פרידמן

בין ההרוגים והפצועים שהובאו לביה"ח "הדסה" היה גם ישכר בר. בדקתי אותו הוא עדיין היה חי. הוא לא דבר. פצעיו העקריים היו במפרקתו. אחד מהם היה גדול מאד.

נפצע פצע גדול גם בכתפו השמאלית. מכה זו היתה ע"י סכין, פצע אחד של סכין היה לו גם בחזהו בצד שמאל, ושבירת עצם אחד מידו השמאלית. במפרקתו היה שבר גדול וקרוב לפצע הזה פצע של סכין. פצע זה גרם לאבוד דם.

פצע הסכין שבכתפו הוכיח, שחלק גדול מלוח הכתף היה שבור. זה נגרם ע"י סכין. הפצע שבצד שמאל בחזה הראה, שהריאות נפגעו והצלע הרביעית היתה שבורה. הפצע היה בערך 2 ס"ט בפנים הריאה. ליטרה אחת של דם יצאה מהפצעים האלה. הפצעים בחזה ובגב נגרמו ע"י כלי ארוך ורחב. הפצעים בראש נגרמו גם ע"י סכינים וגם ע"י אלות.

שעה או שעה וחצי לאחר שהביאוהו לביה"ח, מת.

עדות הגב' דזי ויולט

(דרה בבית האוכל האוסטרי)

התובע: ראית את הרעות?

עדה: ראיתי המון הולך ומחא כף ושב בשעה 10 או 11.

תובע: ראית מי שהוא ברחוב?

עדה: כן. יהודי. אחד מן ההמון נגש אליו והסיר ממנו את כבעו, הוא צעק אבל לא הבינותי מה.

תובע: ואח"כ?

עדה: ההמון התנפל עליו והכה במקלות, ראיתי את ראו פצוע וידו, הוא נסה להגן בידו. הוא נכנס למבוא החצר ושם נפל.

יששכר בר זלטוביצקי

סיכום המשפט – דברי התביעה וההגנה

מקור: עתונות יהודית היסטורית – דאר היום, 11.12.1921

תמצית קצרה ממנאם הסניגור

הסניגור רוצה להגן על הנאשם, שלא השתתף בתהלוכה שע"י ההוספיין האוסטרי בטענו שעדי-ההאשמה שקרי קמאל ורוחי נשיבי העירו שהוא נמצא באותה שעה בבאב-אל-סלסלה. אבל הסניגור שוכח לרגע קט שלפי עדות שני האשמים הללו הנאשם היה בבאב אל סלסלה בשעה עשר וחצי והרצה נעשה שם בשעת אחת עשרה וחצי. הוא נסמך בעקר על העדויות השונות שלא אמרו שראוהו מכה או פוצע או שהחזיק בידו אלה או דבר מה אחר. הוא מכחיש את עדותה של הגברת „ויליט לודי“ באמרו שהיא טעתה בטח.

ומה שנוגע לכבוע של הנרצח, הוא אומר שזה דבר בלתי אפשרי שהנאשם יקח או ינב ממנו, משום שאם ימכרו לא ישיג מחיר רב עבורו. (השופט צחק על ההגיון הישר של העו"ד).

ומה שנוגע להשתתפות ברצח אין המעשה הזה בלבד (הוצאה הכבוע) מספיק להאשים בהשתתפות ברצח. העו"ד מביא פסקי דין אחדים מבית המשפט לסחורה בקושטא האומר: נחשם לשותף בנבחה, למשל, מי שמראה לשני בית ששם נמצא דבר ידוע שצריך לנב. השופט שואל את העו"ד: ומה הוא ההבדל המשפטי בין אדם המראה לחברו בית ששם נמצא דבר ידוע שצריך לנב, ובין אדם המראה להמון אנשים שנתאספו במטרה להרג סוג ידוע של אנשים, אחר מסוג זה? העו"ד מתלבט בשאלה זו ואינו מוצא כמובן את הפתרון. לפי דעתו אין ההוכחות מספיקות ודורש את שהורו.

תמצית קצרה ממנאם הקטגור במשפט הנאשמים ברצח יששכר בר

התביעה הזאת היא קצרה ופשוטה. העדויות ביחס לנאשם, שהשתתף בתהלוכה שע"י שער שכם, הן מרובות. אין כל ערך לספורו של הנאשם שאמר כי הוא ישב כל היום בבית הקפה. איני חושב שיקשה לביה"מ להכדיל איזו משתי העדויות היא הצודקת. הגברת ויליט לודי ראתה אותו בין התהלוכה ומוציא את כבועו של הזקן היהודי, שבתור תשובה למעשהו זה רצהו ההמון. אין כל צל של אפשרות שהג' טעתה בעדותה משום שהכירתהו בכית-הסתר בין אנשים רבים. ההאשמה נגד אדם זה חושבני שהיא די ברורה ורצינית. ואבקש את ביה"מ לצרף את המקרה הזה למשפט הראשון (הנאשם נשפט בעון השתתפות בתהלוכה ב' נובמבר שע"י שערי-מו לתשעה חרשים עבודת פרך) בהיותם יחד נעשים במטרה אחת.

יששכר בר זלטוביצקי

סיכום המשפט – פסק הדין וערעור הנאשם

מקור: עתונות יהודית היסטורית

דאוד אבן-מוסה הוג"אייג, — על
השתתפו ברצח של יששכר בן לטובסקי כמיוך
לפונדק האוסטרי, נדון 5 12 שנה וחצי
עבודת פרך.

דאר היום, 26.12.1921

רוצחו של ר' יששכר בר יצא לחפשי
ביה"ד לערעורים החליט להוציא לחפשי את דהיד מיסז חניש שנחויב ע"י
ביה"ד המיוחד בהקף הסעיפים 174 ו-45 לשנים עשרה שנה וחצי עבודת פרך. ביה"ד
לערעורים מצא כי העדויות לא היו מספיקות לחייבו.

הארץ, 7.2.1922

- בית הדין לערעורים שחרר את הערבי דאוד מוסה חניש, שנשפט ע"י
בית הדין המיוחד לשנים עשרה שנה וחצי עבודת פרך בעון הרצח של השמש
ר' יששכר בר, בשני לנוכמבר. בית הדין מצא כי העדויות לא היו מספיקות.

הפועל הצעיר, 10.2.1922

פסק הדין

יששכר בר יצא משיבת תורת חיים לרחוב. בהזירה התקפתו קבוצה ערבית והרגתה.
הפצעים נגרמו ע"י מכות חזקות שאחת מהן הספיקה להמית את הנרצח. הוכח שהנאשם השתתף
בהלכודת בחלק גדול של היום. שקרי קמאל ורוחי נשיבי ראווה כבאב אל סלסלה בשעה
10.30 הג' לודי ראתה ע"י הישיבה ברנע מות הנרצח. סרג'ט מחמר חול ראהו באוהו מקום
ב-11.30. עכד אל ראוף ראהו ע"י שער שכס ב 12.30 הוכר ע"י עדים רבים מבין הרבה אנשים
בתוך בית-הסדר, בהיותו האיש שהוציא את כבעו של הנרצח. עדויות הגנה אין. ולכן הגני
מוצא שהנאשם היה בין ההפון, הרים את כבעו של הנרצח ועל המקום היתה ההתנפלות על
הנרצח שנהרג. ובנוגע לשאלה אם היה שוהק ברצח החשובה היא פשוטה: מציאותו בתהלוכה
שמטרתה לרצח והראוהו לההלוכה את האיש שהם מבקשים, מראה בעליל שהשההק ברצח,
ולכן ביה"מ מוצא אותו אשם בתקף הסעיפים 174 ו-45 השופט פונה לנאשם: יש לך מה להגיד?
הנאשם שוותק (העו"ד לוחש לו באזנו להגיד שהוא עשוק, הק מפשע) העו"ד מבקש את השופט
להקל מעליו את הענש בהיותו בלתי מחונך וטפש. השופט לנאשם: מצאתיך אשם בהשתתפות
ברצח שנעשה באפן פראי, אין כל מקור ובסיס להתנצלות. ובהיותך אדם מסכן הגני דן
אוהך לשתי-עשרה שנה וחצי עבודת-פרך בצרוק הרצאות המשפט.
הפס"ד הוא החלטי ואינו מקבל ערעור.

דאר היום, 11.12.1921

יששכר בר זלטוביצקי

משפחתו

מקור: עתונות יהודית היסטורית – הארץ, 15.12.1921

מאמר דעה שפורסם בעתון "הארץ" בנוגע לתביעות כנגד הפורעים ציין, כבדרך אגב, את "אלמנת ישכר בר".

בתהליך החקר לא נמצאו פרטים נוספים אודות אלמנת זלטוביצקי או משפחתם.

וכי דבר קל הוא לפרסם חנפים, ללמד
זכות על עתון, על סטודנט משתתף בהפגנה
מדינית או על יהודי נשדד?
והבא, בארץ ישראל יש, כנראה, לעורכי
הדין השקפה אחרת בנידון זה...
הם, כנראה, סוברים שהרשיון שניתן
לניזוקים ממאורעות נובע מכך לתביע את הממשלה
לדין, היא ענין פרטי של ממשל, למשל,
של אלמנת ישכר בר וכו' וכו'.
קדושים, מעונים, קרבנות הצבור –
כל אלה הן פראוות שמשמשות בהן כעידן
דריתחא, בעוד המת-ההרוג מוטל לפני עיניך,

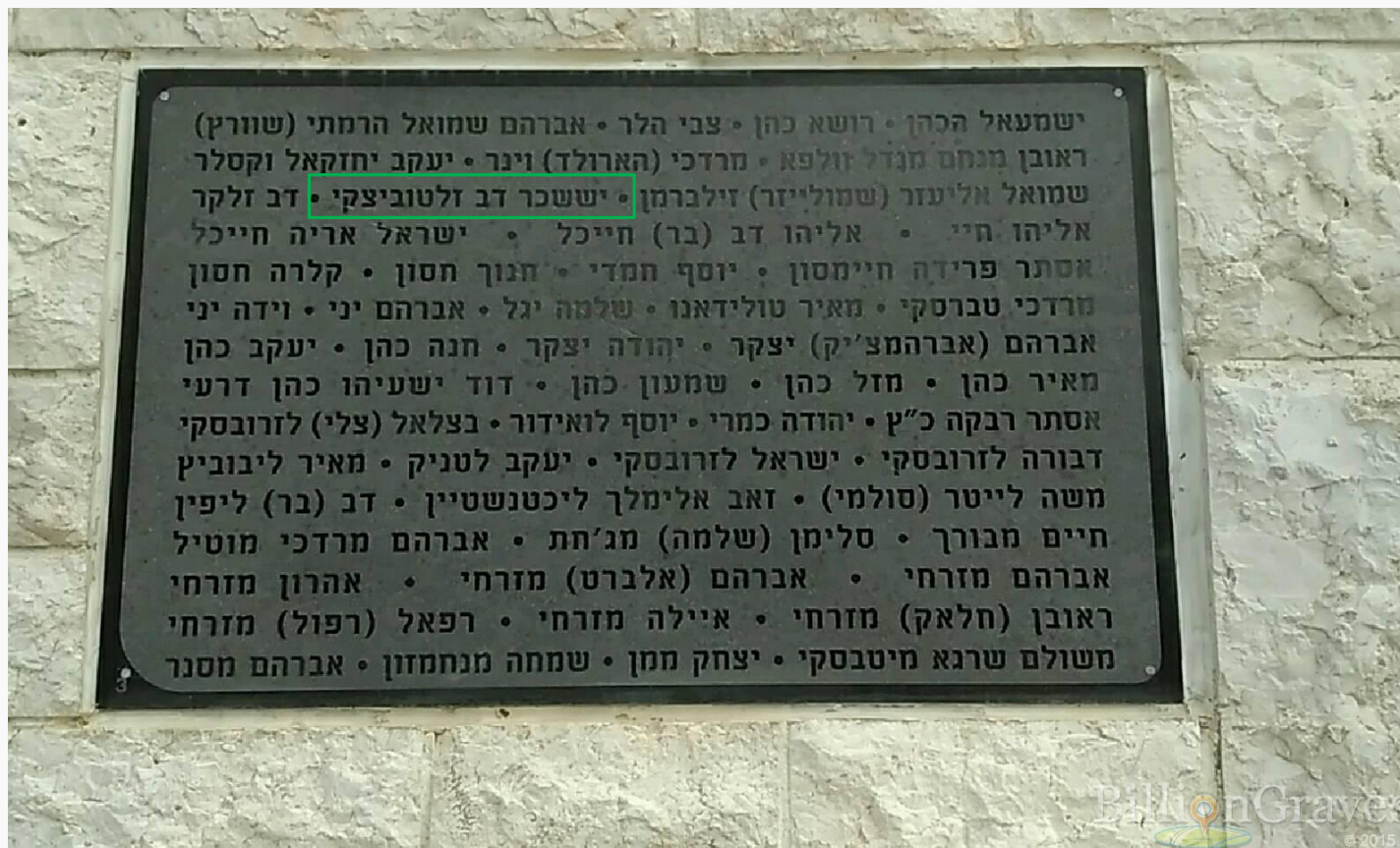
"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

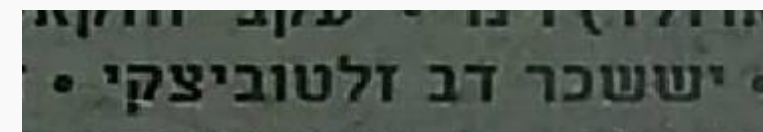
יששכר בר זלטוביצקי

האנדרטה לזכר חללי פעולות איבה בהר הרצל

מקור: BillionGraves

שמו של יששכר דב זלטוביצקי
בלוח הזיכרון לאזרחים חללי
פעולות איבה בהר הרצל.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

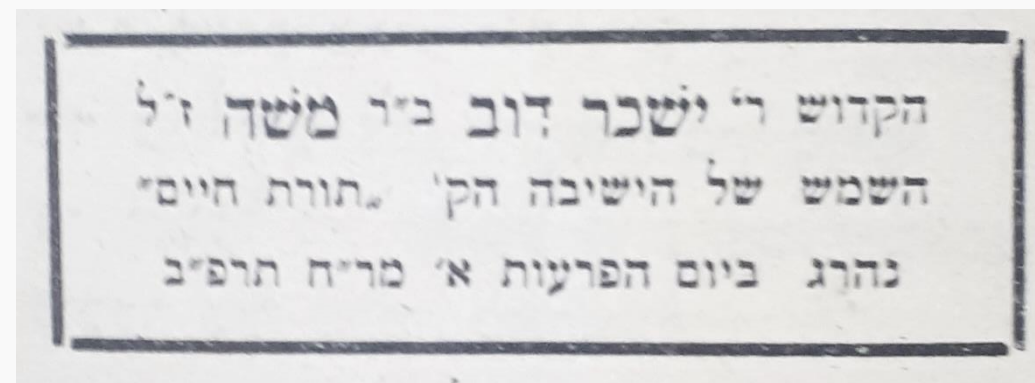
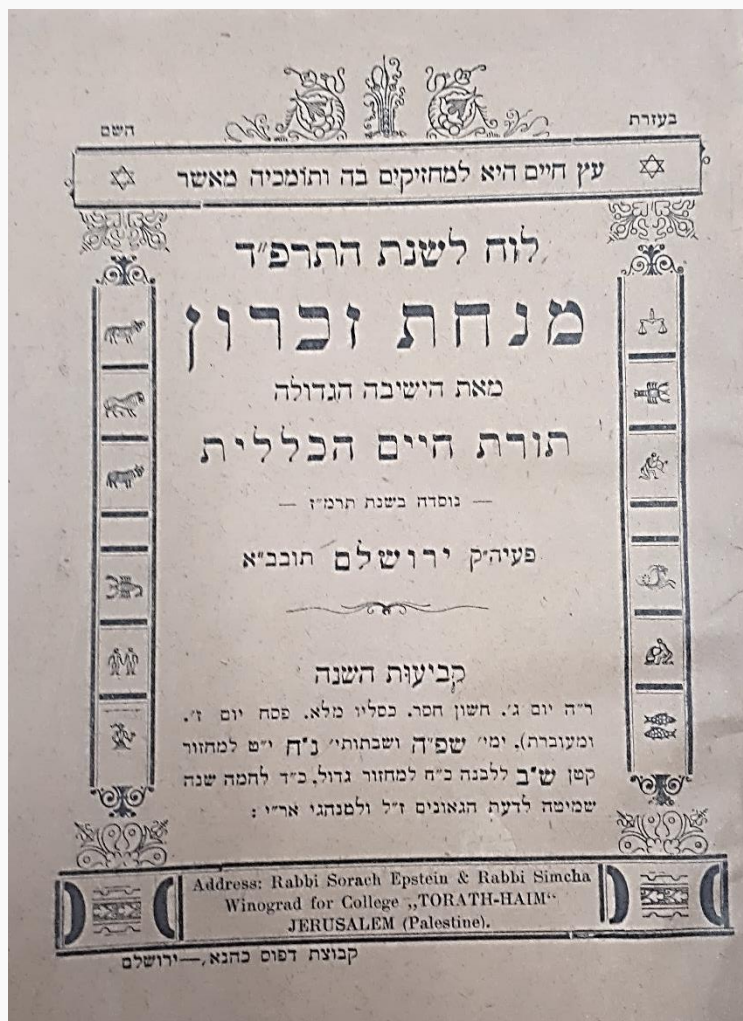

יששכר בר זלטוביצקי

הנצחת שמו

מקור: הספריה הלאומית

בשנים שלאחר מותו הקפידה ישיבת "תורת חיים" בציון שמו ויום פטירתו במסגרת פרסומי הלוח השנתי של הישיבה.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)